

BEMÆRKNINGER TIL BEKENDTGØRELSE OM DET KOMMUNALE REDNINGSBEREDSKABS ORGANISATION, VIRKSOMHED, MATERIEL OG DIMENSIONERING

Indledning

Bestemmelserne i bekendtgørelsen udstedes i medfør af beredskabslovens § 14 om redningsberedskabets organisation, virksomhed, materiel og dimensionering, § 16 om indsatsledelse og § 18, stk. 3, om mellemkommunal bistand.

Bekendtgørelsen er inddelt i 7 kapitler. I kapitel 1 fastsættes regler om redningsberedskabet med en uddybning af de opgaver, der er fastlagt i beredskabslovens § 12, stk. 1 og 2.

Kapitel 2 indeholder bestemmelser om det daglige beredskab. Disse bestemmelser fastlægger dimensioneringen af det minimumsberedskab, der skal være i enhver kommune for at kunne yde en forsvarlig indsats ved brandslukning og ved akutte uheld med farlige stoffer.

I kapitel 3 fastlægges dimensioneringen af indkvarterings- og forplejningsberedskabet, og i kapitel 4 fastlægges det udvidede krigsmæssige redningsberedskabs dimensionering og materiel for de 40 kommuner, som i medfør af beredskabslovens § 12, stk. 2, udpeges til at kunne yde en øjeblikkelig og mere omfattende indsats mod følgerne af krigshandlinger.

I kapitel 5 fastlægges ansvaret m.v. for varetagelsen af den tekniske ledelse af indsatsen på et skadested, medens kapitel 6 bl.a. indeholder bestemmelser om afholdelse af udgifter i forbindelse med mellemkommunal bistand. Kapitel 7 indeholder ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelser, hvorved bl.a. Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 219 af 21. maj 1982 om civilforsvarets katastrofebistand, Justitsministeriets instruks af 4. januar 1983 for brandinspektører i kommuner med brand- og beredskabskommission og Justitsministeriets cirkulære nr. 158 af 15. september 1991 om retningslinier for brandvæsenernes beredskab og materiel ophæves.

Det bemærkes, at de kommunaløkonomiske konsekvenser af beredskabsloven blev afhandlet forud for lovens vedtagelse, jf. de almindelige bemærkninger til lovforslaget. De krav, der er fastsat i bekendtgørelsen, ligger inden for disse økonomiske rammer

Ad kapitel 1

I bekendtgørelsens § 1 fastlægges det kommunale redningsberedskabs opgaver, således som de nærmere er beskrevet i bemærkningerne til lovforslagets § 12, stk. 1 og 2.

I § 12, stk. 1, er det fastsat, at det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger, og at redningsberedskabet skal kunne modtage, indkvartere og forleje evakuerede og andre nødstedte. I bemærkningerne til lovforslagets § 12, stk. 1, om redningsberedskabets opgaver er det anført:

at det kommunale redningsberedskab skal kunne indsættes mod ulykker som f.eks. brande og eksplosionsulykker, sammenstyrtningssulykker, togulykker, flyulykker, skibsulykker ved kaj, naturkatastrofer og uheld, der kan medføre udslip og spredning i miljøet af farlige stoffer og

at det enstrengede redningsberedskab indebærer, at det kommunale redningsberedskab skal kunne indsættes såvel i fred som under krig.

Disse opgaver var beskrevet i betænkning nr. 1226 fra september 1991 om katastrofeberedskabet og i den redegørelse, som Styregruppen til opfølgning af betænkningen om katastrofeberedskabet afgav til indenrigsministeren i juni 1992.

I bekendtgørelsen fastsættes imidlertid kun dimensioneringsregler for indsats ved brand og akutte uheld med farlige stoffer, jf. kapitel 2, samt for indkvarterings- og forplejningsberedskabet og for det udvidede krigsmæssige redningsberedskab, jf. kapitel 3 og 4.

Der har heller ikke tidligere været fastsat regler om dimensionering af det kommunale beredskab i forbindelse med indsats ved ulykker og katastrofer, som ikke involverer brand, overhængende fare for brand eller akutte uheld med farlige stoffer. Det er således i overensstemmelse med hidtidig praksis overladt til kommunalbestyrelsens egen vurdering — under hensyn til lokale risici og eventuelle lokale beredskabspla-

ner — at dimensionere redningsberedskabets materiel til løsning af disse redningsopgaver. Som eksempler på lokale beredskabsplaner kan nævnes stormflodsberedskabsplaner, beredskabsplaner for snekatastrofer eller andre naturkatastrofer.

Beskrivelsen i § 1, stk. 1, af redningsberedskabets opgaver, er ligeledes grundlaget for fastsættelsen af reglerne i bekendtgørelsens kapitel 5 om den tekniske ledelse af indsatsen på et skadested. I praksis deltager indsatslederen ofte i udrykninger til andre ulykker end brand, overhængende fare for brand og akutte uheld med farlige stoffer, jf. Justitsministeriets instruks af 4. jan. 1983 for brandinspektører i kommuner med brand- eller beredskabskommissioner.

I § 1, stk. 2, fastsættes kriterierne for udpegningen af de kommuner, der i medfør af beredskabslovens § 12, stk. 2, skal kunne yde en øjeblikkelig og mere omfattende indsats mod følgerne af krigshandlinger.

Bestemmelsen om mellemkommunal bistand i § 2, jf. beredskabslovens § 18, stk. 1, svarer til de hidtidige bestemmelser i brandlovens § 24 om pligten til at møde med slukningsmateriel og mandskab, når indsatslederen på brandstedet anmoder om assistance. Den svarer endvidere til de hidtidige bestemmelser i civilforsvarslovens § 25.

Det bemærkes, at bestemmelsen i § 3, stk. 1, om, at en kommunalbestyrelse kan indgå aftale med en anden kommunalbestyrelse ikke er til hinder for, at en eller flere kommuner som hidtil kan indgå en aftale om udførelsen af opgaver inden for redningsberedskabet.

Ad kapitel 2

I dette kapitel fastsættes som nævnt minimumskravene til dimensioneringen og organiseringen af indsatsopgaverne ved brand eller overhængende fare for brand og ved akutte uheld med farlige stoffer på landjorden, i søer, i vandløb og i havne. Disse krav er i overensstemmelse med de retningslinier, der hidtil har været fastsat dels i Justitsministeriets cirkulære nr. 158 af 15. september 1991 om retningslinier for brandvæsners beredskab og materiel, dels i Justitsministeriets vejledning nr. 159 af 15. september 1991 for indsats ved akutte uheld med farlige stoffer på landjorden m.v.

Dimensioneringen i § 5, stk. 1, for udrykningsområder indtil 200.000 indbyggere svarer til den

hidtidige dimensionering. I stk. 2 er det anført, at indenrigsministeren fastsætter dimensioneringen for udrykningsområder over 200.000 indbyggere. Der er ikke med denne bestemmelse lagt op til en ændring af den nuværende dimensionering, medmindre dimensioneringen ønskes ændret f.eks. inden for det storkøbenhavnske område.

I § 7, stk. 1 og 2, fastlægges sammensætningen af en førsteudryknings slukningstog under hensyn til vandforsyningen og bebyggelsens karakter inden for udrykningsområdet. Endvidere fastlægges sammensætningen af slukningstog på en hjælpeberedskabsstation i § 7, stk. 3, og sammensætningen af et reduceret slukningstog i § 7, stk. 4.

I § 8 fastlægges minimumsbemandingen af førsteudryknings slukningstog, jf. § 7, stk. 1 og 2. I § 8, stk. 3, fastsættes bemandingen af førsteudrykningen ved melding om en brand af begrænset omfang. Som eksempler herpå kan nævnes brand i personbil i det fri, brand i en container i det fri, brand i et fritstående redskabsskur og lignende, mindre havebål eller skorstensbrand i en bygning med hårdt tag. I disse tilfælde kan førsteudrykningen reduceres til 1 automobilsprøjte 16 eller 8. Endvidere stilles der ikke krav om, at indsatslederen skal deltage i udrykningen. Det må herefter bero på et skøn, om der i disse tilfælde bør møde en indsatsleder.

I visse tilfælde vil førsteudryknings sammensætning og bemanding, jf. § 8, stk. 4, være fastsat i særlige møde- og alarmeringsplaner, f.eks. hvis der inden for udrykningsområdet findes virksomheder, bygninger, skove og andre naturområder, der i tilfælde af brand indebærer en særlig risiko for omgivelserne. Som andre eksempler, der kan indgå i sådanne planer, kan nævnes fredede bygninger samt havne, lufthavne og andre trafik anlæg. Det vil bl.a. fremgå af møde- og alarmeringsplanerne, i hvilken udstrækning der er indgået aftaler med andre kommunale redningsberedskaber eller Beredskabskorpset om assistance ydelser.

Bortset fra bestemmelsen i bekendtgørelsens § 10, stk. 1, om døgnbemanding af første slukningstog for beredskabsstationer med et udrykningsområde med mere end 100.000 indbyggere fastsættes der som hidtil ikke regler om beredskabsstationernes daglige bemanding eller om mandskabets ansættelsesvilkår m.v. Mandskabet på beredskabsstationer i udrykningsområder med indtil 100.000 indbyggere

kan derfor fortsat være enten heltids- eller deltidansat eller medlemmer af frivillige brandværnsforbund. Det afgørende er ikke, om mandskabet opholder sig i faste vagter på beredskabsstationen, men at førsteudrykningen kan afgå fra beredskabsstationen inden for 5 minutter efter alarmeringscentralens afgivelse af alarmeren, jf. § 10, stk. 3.

De indretnings- og udstyrskrav, der er fastsat i bilag 1, jf. bekendtgørelsens § 11, svarer til pkt. A om enhedernes indretning og udstyr i retningslinierne fra 1991 for brandvæsenernes beredskab og materiel. Det er især hensynet til den mellemkommunale bistand, der begrundes fastsættelsen af kravet om ensartet indretning m.v. af slukningsmateriel.

Denne begrundelse er ligeledes baggrunden for det tilsvarende krav til opsamlings- og tætningsmateriel m.v. til brug for indsats ved akutte uheld med farlige stoffer, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 1 og 2. Dette materiel svarer til den materielfortegnelse, der er optaget som bilag 2 til vejledningen af 1991 for indsats ved akutte uheld med farlige stoffer på landjorden m.v.

I § 12, stk. 3, fastsættes bemanningen ved disse indsatser. Derimod fastsættes ikke sammensætningen af førsteudrykningen. Den bør dog sammensættes således, at det krævede mandskab og materiel kan transporteres til skadestedet. Som det er tilfældet ved brande af begrænset omfang stilles der ved uheld, hvor der er tale om et mindre spild af et kendt stof, jf. stk. 4, ikke krav om, at indsatslederen skal deltage i udrykningen. Det må herefter bero på et skøn, om der i disse tilfælde bør møde en indsatsleder.

Beredskabsstyrelsen vil udsende en revideret udgave af vejledningen om indsats ved akutte uheld med farlige stoffer, som bl.a. vil indeholde en oversigt over de kommuner m.v., der har materiel til det såkaldte trin 2-beredskab, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 2.

Det bemærkes, at der ikke i bilag 1 er fastsat krav om, at køretøjerne skal være udstyret med tilstrækkeligt røgdykkerudstyr. Det bør imidlertid af hensyn til indsatsmandskabets sikkerhed tilstræbes, at der medbringes trykluftapparater og reserveapparater i et antal, der svarer til køretøjernes bemanning.

Det bemærkes endvidere, at der ikke i bekendtgørelsen er fastsat grænser for automobilsprøjternes alder. Praksis har tidligere været at påtale disses alder, hvis den oversteg 20 år. Denne praksis var bl.a. begrundet i vanskelighe-

derne med at fremskaffe reservedele til ældre køretøjer. Beredskabsstyrelsen har fundet det rimeligt at lempe denne praksis.

Kravet i Justitsministeriets retningslinier fra 1991 om brandkredse og stedlige beredskabsstyrker er ikke medtaget i bekendtgørelsen.

Ad kapitel 3

I bekendtgørelsens § 13 dimensioneres indkvarterings- og forplejningsberedskabet til at kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte i et antal, der svarer til 5 % af kommunens samlede indbyggertal. Dette er det eneste dimensioneringskrav, der stilles til indkvarterings- og forplejningsberedskabet.

Kommunalbestyrelsen fastsætter derfor selv indkvarterings- og forplejningsberedskabets organisation og fastlægger på grundlag heraf, hvilket materiel m.v. der mest hensigtsmæssigt kan benyttes. Som følge heraf fastsættes der heller ikke regler om bemanningen.

Som en vejledning for kommunalbestyrelsen skal Beredskabsstyrelsen i medfør af § 13, stk. 2, fastsætte retningslinier om materiel og personel samt om opgaver og organisation. Disse vejledende retningslinier vil blive udsendt hurtigst muligt efter bekendtgørelsens ikrafttræden.

Det vil bl.a. fremgå af disse vejledende retningslinier, at en indkvarteringsgruppe, der råder over 1 indkvarteringspakning, kan bemannes med 1 gruppefører og et mandskab på 7 personer, og at en gruppe kan modtage og indkvartere indtil 250 personer. Dette antal kan variere afhængig af lokale forhold.

For så vidt angår forplejningsberedskabet vil det fremgå af de vejledende retningslinier, at forplejningsopgaverne kan løses med de ressourcer, som kommunen råder over i forvejen, f.eks. storkøkkener. Det vil endvidere fremgå, at forplejningsberedskabet kan organiseres på andre måder, f.eks. med anvendelse af forplejningsgrupper eller en kombination af storkøkkener og forplejningsgrupper. En forplejningsgruppe, der f.eks. råder over 1 køkkenvognspakning og 1 feltkornfur, kan bemannes med 1 gruppefører og et mandskab på 10 personer. En sådan gruppe skønnes at kunne forpleje indtil 1.000 personer afhængig af, hvordan forplejningsberedskabet organiseres.

Ad kapitel 4

Det udvidede krigsmæssige redningsberedskab er — på grundlag af de kriterier, der er fastsat i § 1, stk. 2 — pålagt 40 kommuner. Dette beredskab, der omfatter udvidede rednings- og brandslukningsmuligheder samt måling af radioaktivitet og sporing af kemiske kampstoffer, opbygges med udgangspunkt i det daglige beredskab, der er fastlagt i bekendtgørelsens kapitel 2. Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at det krigsmæssige beredskab som følge af det ændrede efterretningsmæssige planlægningsgrundlag og den forlængede varslingstid kan fastlægges på et noget lavere niveau end hidtil.

Dimensioneringen i bekendtgørelsens § 14, stk. 2, er derfor mindre omfattende end den hidtidige dimensionering. Bekendtgørelsens dimensioneringskrav er som nævnt minimumskrav. Der er dog i § 14, stk. 4, åbnet mulighed for, at Beredskabsstyrelsen i særlige tilfælde kan godkende en dimensionering på et lavere niveau.

En kommunalbestyrelse kan imidlertid fastlægge dimensioneringen på et højere niveau end fastlagt i bekendtgørelsen. De forøgede udgifter hertil afholdes for kommunalbestyrelsens egen regning. En højere dimensionering kræver ikke Beredskabsstyrelsens godkendelse.

Den fastlagte dimensionering tager udgangspunkt i antallet af kommunens slukningstog, jf. § 5, stk. 1, idet der dog for byer over 100.000 indbyggere er taget højde for særlige forhold.

Bekendtgørelsen fastsætter i § 14, stk. 5, en pligt for kommuner med et udvidet krigsmæssigt redningsberedskab uden for den storkøbenhavnske samordning til at have en kommandocentral. Begrundelsen herfor er bl.a., at det kommunale redningsberedskab under krise eller krig ikke kan løse sine opgaver hensigtsmæssigt uden disse ledelses- og kommunikationsfaciliteter. Antallet af kommandocentraler inden for den storkøbenhavnske samordning vil blive fastsat af indenrigsministeren efter de forhandlinger med beredskabskommissionen for Storkøbenhavn, der er nævnt i stk. 6.

Alle Kommunalbestyrelser får i medfør af beredskabslovens § 80 vederlagsfrit tilbudt at overtage det materiel m.v., der er finansieret af staten og tidligere tildelt det kommunale civilforsvar.

Udover dette materiel er det som hidtil forudsat, at ressourcer fra kommunens tekniske for-

valtning og øvrige forvaltninger m.v. skal indgå i løsningen af det udvidede krigsmæssige redningsberedskabs opgaver. Som eksempler kan nævnes entreprenørmateriel til rydningsopgaver og fremskaffelse af nødvendige forsyninger (faglig tjeneste) til opretholdelse af redningsberedskabets drift.

Beredskabsstyrelsen fastsætter i henhold til bekendtgørelsens § 16 vejledende retningslinier for det udvidede krigsmæssige redningsberedskabs opgaver og organisation. Disse vil også omfatte en oversigt over og en beskrivelse af anvendelsen af disse ressourcer.

Princippet i dimensioneringen er, at der i kommuner med indtil 100.000 indbyggere etableres et antal udrykningsstationer, som svarer til antallet af slukningstog i det daglige beredskab, og at hver udrykningsstation skal have en stabsgruppe, der anvendes til etablering af en kommandopost.

Som grundlag for beregningen af antallet af brandgrupper, redningsgrupper m.v. i forhold til antallet af slukningstog har Beredskabsstyrelsen for kommuner med indtil 100.000 indbyggere benyttet en faktor 4 for brandgrupper og 6 for redningsgrupper. I kommuner med over 100.000 indbyggere er anvendt en faktor 7 for brandgrupper og 10 for redningsgrupper. Omfanget af det øvrige materiel til brug for brandslukning er fastlagt på grundlag af antallet af brandgrupper. Det bemærkes, at det vil fremgå af de vejledende retningslinier, at 1 slangegruppe og 5 100 m³ kar/150 m³ tætningsdug kan erstattes af 1 slangetender og 2 vandtankvogne.

Det bemærkes for så vidt angår redningsmateriellet, at redningsgrupperne bl.a. omfatter pakninger med let materiel, som staten efter de hidtidige regler har tildelt kommunerne, jf. Civilforsvarsstyrelsens retningslinier af 1958 for retningslinierne. Disse redningsgrupper skal suppleres med delingsdepot- og hjælpedepotvognspakninger, hvori indgår tungere materiel, som kommunerne efter de nævnte retningslinier selv har skullet anskaffe.

Til bemanning af grupperne, jf. § 14, stk. 4, kan bl.a. anvendes overførte værnepligtige fra Beredskabskorpsen, K-værnepligtige, som fortsat er til rådighed for kommunerne, selvom uddannelsen af disse ophører med udgangen af 1994, og frivilligt personel. Endvidere kan anvendes værnepligtige, der har modtaget den nye kommunale værnepligtsuddannelse, og som i tilfælde af krise eller krig skal gennemgå en supplerende uddannelse.

Som førere for grupperne kan anvendes overførte gruppeførere fra Beredskabskorpset eller frivilligt personale, der er uddannet til mellemledere. Ifølge en redegørelse fra maj 1994 fra Beredskabsstyrelsen om en ny uddannelsesstruktur vil der endvidere være mulighed for at udanne personel fra kommunens daglige beredskab til at virke som gruppeførere.

I bilag 3 er med udgangspunkt i det materiel, som staten overdrager til kommunerne, fastlagt en række væsentlige elementer, som skal indgå i en pakning. Materiellet i disse pakninger er specificeret i Beredskabsstyrelsens materielbekendtgørelser. Som ved det daglige beredskab er det bl.a. hensynet til den mellemkommunale bistand, der begrundet kræver til ensartet materiel m.v.

Ad kapitel 5

Reglerne om den tekniske ledelse af indsatsen på et skadested svarer til de hidtidige regler i brandloven, samt til bestemmelserne i cirkulæret af 1991 om retningslinier for brandvæseners beredskab og materiel, i vejledningen om Indsats ved akutte uheld med farlige stoffer og i instruksen af 4. januar 1983 for brandinspektører i kommuner med brand- eller beredskabskommission.

Ad kapitel 6

Bestemmelserne i bekendtgørelsens § 20 om betaling for mellemkommunal bistand, der fastsættes i medfør af beredskabslovens § 18, stk. 3, svarer til de hidtidige bestemmelser i brandlovens § 24, stk. 3, og følger af bemærkningerne til lovforslagets § 18, stk. 3, og det almindelige betalingsprincip, der er omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 19. Bestemmelsen i stk. 2 svarer endvidere til § 8 i Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 219 af 21. maj 1982 om civilforsvarets katastrofebistand.

Bestemmelsen i bekendtgørelsens § 21 om forpligtelsen til at afholde øvelser svarer til de hidtidige regler i § 10 i Justitsministeriets bekendtgørelse om uddannelse af brandvæsenernes personale og vedrører det daglige beredskab til indsats ved brandslukning og akutte uheld med farlige stoffer, jf. kapitel 2.

I medfør af § 22 skal kommunalbestyrelsen én gang årligt indsende en beretning om redningsberedskabets virksomhed til Beredskabsstyrelsen. Det er hensigten med bestemmelsen, at kommunerne ud over de oplysninger, der hidtil er afgivet om indsats og materiel m.v., skal afgive oplysninger, der kan benyttes til en landsdækkende brandstatistik.